

Inatsisartut Ombudsmandiata 2024-imut ukiumoortumik nalunaarutaata Inatsisartunit tusaatissatut tiguneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisinut Ataatsimiititaliaq: Aqqalu C. Jerimiassen, ataatsimiititaliap siulittaasua, Atassut, Kuno Fencker, ataatsimiititaliap siulittaasuata tullia, Naleraq, Pipaluk Olsen, Demokraatit, Iddimanggiu Bianco, Inuit Ataqtigii, Anders Olsen, Siumut)

Siullermeerneqarneranut oqaaseqaat:**Aallaqqaasiut**

Naleqqamiit Inatsisartut ombudsmandiata 2024- mut nalunaarutaanut pingaarutilimmut imartuumullu qujarusuppugut. Imartuinnaranili aamma tigussaasunik ajornartorsiutinik ersersitsivoq. Naleqqamiillu isumaqarpugut tamatumuuna tusaatissaannartut tigusinata, Naalakkersuisut peqqusariaqalerigut siunissami qaninnermi inatsisinik nutarterinissamut piumasaqaateqartariaqarluta.

Politikeritut maanna siullermiilinnigilara ombudsmandip nalunaarutaanut ataatsimiisitaliami aammalu maani inersuarmi oqaaseqarfigissallugu. Aammattaarlu inatsisilerinnermi ilinniarnermi pisortat inatsisaat annertuumik uukkatarineqartarmata – Nunatsinnilu pisortanik ingerlatsinneq annertoqimmat, inatsisit, maleruangassallu innuttaasunut pingaaruteqarluinnartumik inissisimapput.

Siorna ajornartorsiutit allaaneruallaanngittut aamma saqqummiunneqarput, iliuusissat, oqaatsit taakkua uteqqinneqarput. Naleqqamiillu tamanna akuersaaginnarsinnaanngilarput, tusaatissaannartut tigusinnaajunnaarparput.

Inuit pisortanik tatiginninnerannut innarliisumik sulivugut. Inunnik sullissinerpassuit kukkuluttorujussuarnernik takussutissaqarput. Inuit pineqartut aammalu qanigisaat annertuumik innarlarsinnaavagut.

Siorna siunnersuutinik tingussaasunik uani oqaluttarfimmiik ilanngussaarpunga. Taakkua suli neriuppunga Naalakkersuisut qimerloorumaaraat, inatsisit pineqartut nalimmassarnissaannut suliaqalerunik.

Ajornartorsiutit uteqqiasut

Naleqqamiit atuarsinnaavarput, ajornartorsiutit uteqqiasut imaaginnavissut, aajukualu ilai naatsumik oqaatigisinnaasagut:

- Innuttaasooq siusinaartumik utoqqalinersiaqalernissamut pisortanit ukiut sisamat Avannaata kommuneani utaqqisinneqartoq.
- Qeqqata kommuneani meeqqat angerlartinneqartut pisortanik aaliangiinertaqqanngittumik aammalu maalaarsinnaanermut periarfissat saqqummiunneqanngittut.
- Utoqqaq, utertunngorsimasooq piumassuserinngisamik nuutsinneqarsimasooq.

Teknikkikkut kukkuluttornerunngilaq – Inuit pisinnaatitaaffinik unioqqutitsinerupput. Pisortani ingerlatseriaaserput inunnik innarliisunngorsimavoq, pinngitsooratalu maanna inatsisinik nutarterisariaqalerpugut. Ukiummi 30 maanna qaangiussimalerput inatsisit nunatsinni atuutsilerneqaaqqaarmata – taamaattumik maanna piffissaalerpoq allannguinnissaq, tusaatissaannaanngittumik – Iliuseqarnikkulli.

Naleraq isumaqarpoq tingussaasumik maanna iliuuseqarnissamut qulakkeerinnittumik Naalakkersuisut naggasiinerminni oqaaseqartariaqalersut. Naalakkersuisut minnerpaamik piffissalerneqartariaqalerput, soorlu pinngitsooratik UKA26- mi inatsisinik allannguutissanik saqqummiussinissaminnut.

Naleqqamiik isumaqarpugut, Inatsisartutut maani oqaluinnarata aamma tingussaasunik piumasaqartariaqalersugut. Ukiummi kingulliit qassit tusaatissatut tingusiinnarpugut, annerusumillu iliuuseqartorani. Siorna misiliingaluarpunga tingussaasunik siunnersuuteqarlunga.

Naleqqamiit siunnersuutit tingussaasut, Naalakkersuisut sulinerminni atorsinnaasaat saqqummiutissavagut. Taakkuuppullu Ombudsmandip ajornartorsiutit taakkartungaanut ilassutitut taaneqarsinnaasut:

- Inatsisitigut suliasat pingaassusaat naapertorlugu piffissaliussanik piumasaqaatit ersarissut.
- Digitaalinnngorsaaneq inatsisitigut periarfissatut tamakkiisumik aaqqiiviginissaa.
- Innuttaasunik sullissisut pinngitsooratik, aaqqissuussaasumik ilinniartinneqartalernissaat.
- Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqartarnerannut inatsisit inuppalaarninngorsarnissaat (ukua inatsisit avataaniikkaluarpoq)
- Naalakkersuisoqarfinni, inatsisinik atuutsittisuusuni suleriesissamik, periusissiamilluunnit tingussaasumik peqarnissaq.
- Naammangittaalliorsinnaaneq inatsisitigut qulakkeerneqassaaq

- Suliat pinngitsooratic nalunaarsorneqartarnissaat sakkortuumik piumasaqaataassaaq.
- Ukiumoortumik Naalakkersuisut Nalunaarutigisallissavaat ombudsmandip aaqqeeqqusimasaai. Takussitissaqarniassammata suliat killiffii.

Naleqqamiit piumasaraarput inatsisit sagsbehandlingslov, offentlighedslov aammalu ombudsmandslov, tamarmik 1994- meersut nutarterneqarnissaat. Inatsisit nunatsinnut, nunap inuinit, allaffissoriaatsikkut, kultooritsinnut, oqaatsitsinnut tulluarsarneqartariaqarput.

Pisortani sullissinnermi ataqqinninneq uteqqilli

Ombudsmandip oqaatigivaa, innuttaasut pisortanik kusanaatsumik, nakkarsaarpalaartumillu oqaluunneqartarsimasut, tamanna tuaviortumik aaqqiivigineqartariaqarpoq.

Naleqqamiit ombudsmandi aammalu sulisui tamaasa qujaffingerusuppagut. Pisortanimmi sullinneqarnerput nakkutigivarsi pitsaasumik, pisinnaasarsi tamaat. Taamaammallu piffissanngorpoq, manna aamma politikerinik, inatsisinik atuutsittisunik, Naalakkersuisunik suliassinnut iluaqutaasinnaasunik, tingussaasunik iliuuseqalernissaq.

Ukiut tamaasa uani oqaluttarfimmi oqarluartaaginnarsinnaanngilagut, tusaatissaannartut tiguisinnaanngilagut. Naleqqamiit tamassi qinnuingaatsigit, innuttaasut, sullitagut pillugit maanna iliuuseqarnissaq qulakkeerumaaripput.

Ajornartorsiutimmi qanoq nammineerlutik aaqqissangamik uagut iliuuseqanngikkutta?

Naggataatigullu Naleraq sinnerlugu oqarusuppunga:

Ilissi kommunemiit akissutinik utaqqisusi, ukiorpassuit sukataartusi, puujorneqartutut misigisimasusi.

Akineqarnissassinnut pisinnaatitaaffeqarpusi, ataqqinartumik oqaluunneqarnissassinnut pisinnaatitaaffeqarpusi – qanorluunnit kinaassusersiunngittumik sullinneqarnissassinnut pisinnaatitaaffeqarpusi.

Allaffissornikkut kukkuluttortoqarpat illit pisuunngilatit, aaqqissuussaaneruna ilinnut tulluarsimanngittoq.

Naggasiullugu Naalakkersuisut apererusuppagut, siunnersuutigut tingussaasut neriorsuutigisinnaaneraat iliuuseqarfigissallugit?

Naleqqap eqimattaaa sinnerlugu.

Qujanaq.

